

dr. Stumpf-Benedek András
(1947–2009)

Életem regénye

(Egy nem mindennapi könyvbemutató)

Az Angyalszárnny Kiadó dísztermében került sor Stumpf-Benedek András *Életem regénye* című kötetének bemutatójára. A Kárpátalján született író, költő, művelődéstörténész, polgárjogi harcos születésétől kezdve írta főművét, amit 2009. szeptember 8.-án fejezett be. Hirtelen szakadt vége a történetnek. A cselekmény félbemaradt, de a mű így is teljes.

A terem színültig megtelt. A szépszámú közönség között jelen voltak olyan ismert személyiségek is, akik Kárpátalján születtek, vagy erősen kötődnek e kicsiny földdarabhoz. Az első sorokban foglalt helyett Munkácsy Mihály, Pelsőczy Kata, Salamon Béla, Fedák Sári, Váradi Sternberg János, Beregszászi Nagy Pál, Dsida Jenő, Czabán Samu, Perényi Miklós stb.

A szerzőről a jó barát, Kovács Vilmos mondott méltató beszédet, aki már 1977 óta az Angyalszárnny Kiadó munkatársa. Kiemelte S. Benedek András elhí-

vatottságát, kitartását a kárpátaljai magyar irodalom, a kárpátaljai magyarság ügye mellett. Mint érintett, híven ecsetelte a megpróbáltatásokat, az üldöztetést, amivel a szovjet hatalom jutalmazta mindenki Bénijének lelkiismeretes munkáját. Szólt az ungvári egyetemi évek irodalmi kísérletéről, az *Együtt* című szamizdat beindításáról stb. Külön kitért a Szovjetunió magyar irodalmának helyzetéről írt közös tanulmányukra, amit a *Tiszatáj* közölt le anno.

Ezt követően Nagy Gáspár emelkedett szólásra. Mielőtt rátért volna a regény bemutatására, felolvasta S. Benedek András *Mint a latinok* című versét. A közönség vastappsal jutalmazta. A regény cselekményét felvázolva rámutatott, egy életpályát követ végig, ami nem szűkölködik a kalandos fordulatokban. A főhőst ellehetetleníti a hatalom, de ő mégsem adja fel. Amikor minden ajtó bezárul előtte, vándorfotográfusként keresi kenyerét. Így ismeri meg szülőföldjét, az embereket. Így válik a kárpátaljai magyarság szószólójává, polgárjogi harcosává. Törvényszerű a következmény: menekülnie kell.

Balla Gyula a szerzőről beszélt. Megemlítette művelődéstörténetési munkásságát, szót ejtett a ruszinsággal kapcsolatos kutatásairól. Majd Stumpf-Benedek András ragadta magához a szót. Először is, a korára való tekintettel, engedélyt kért, hogy ülve maradhasson. Szokásához híven hosszasan fejtette ki mondanivalóját. Szűkebb hazája magyar nyelvű irodalmának hőskoránál kezdte. Lassan, megfontoltan beszélt. Részletekbe menően elemezte kedvenc témáját, a Forrás Stúdió történetét. A hallgatóság ezúttal, a különleges alkalomra való tekintettel, nem nehezményezte ezt. Bár Kovács Vilmos, a rá jellemző határozottsággal közbevetette:

– A lényegre, Bénikém, a lényegre!

De ez sem zökkentette ki a szerepéből. Aki Gogol módjára a köpenyéből rázta ki a kárpátaljai magyar irodalmat, egy ilyen közjáték nem hozhatja zavarba. Drámai hangon ismertette, hogyan utasították ki a Szovjetunióból. De Magyarországon is mindvégig kárpátaljai maradt a hetedízigen prédikátorok leszármazottja.

Amíg az életét színesen ecsetelte, a regényéről tömondatokban beszélt. Beszélt. Mindenkor a szó, a szavak mestere volt. Ha olykor körülményesen is, mindenkor helyesen és pontosan fogalmazott. Zárásként az utánpótlással foglalkozott.

– Megnyugtató, hogy úgy tehetem le a tollamat, Kárpátalján beérett egy új generáció, amely képes olyan műveket alkotni, amik az egyetemes magyar irodalmat gazdagítják és emelik színvonalát.

Az est zárásaként a szerző dedikált, majd köpenyét maga köré tekerve kisétált a teremből.

LENGYEL JÁNOS,
Mennyországi Harsona. Irodalmi rovat